

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδότησης 80/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Β΄)

Συνεδρίαση της 27^{ης} Απριλίου 2021

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Στέφανος Δέτσης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Ευγενία Βελώνη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Θεόδωρος Ψυχογιός, Δημήτριος Χανής, Αντώνιος Τατσόπουλος, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αλέξανδρος Ροϊλός, Βασίλειος Καραγεώργος, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Ευστράτιος Ηλιαδέλης, Ιωάννης Αλεξανδράκης, Νικόλαος Πατηνιώτης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Νικολέτα Παπαρούνη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός ερωτήματος : Το με αριθμό πρωτοκόλλου Δ.ΕΙΣΠΡ.Ε 1109661 ΕΞ 2020/16-09-2020 έγγραφο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), Γενική Διεύθυνση Φορολογική Διοίκηση, Διεύθυνση Εισπράξεων, Τμήματα Ε&Β', υπογραφέν από τον Διοικητή της.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται:

1) Εάν το Δημόσιο υποχρεούται, σε εκτέλεση της με αριθ. 36/2016 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, να βεβαιώσει σε βάρος του Υ. Λ. (τρίτου) τα ποσά των μισθωμάτων μηνών Οκτωβρίου 2013 έως Νοεμβρίου 2014, τα οποία έχει ήδη καταβάλει ο τρίτος στον εκκαθαριστή της Ε.Α.Σ.Κ. και αντιστοιχούν σε χρονικό διάστημα μετά τη θέση της Ένωσης σε εκκαθάριση

που πραγματοποιήθηκε στις 30-06-2013, και εάν επηρεάζει την απάντηση το γεγονός ότι στο ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης ακινήτου προβλέφθηκε η λήξη της μισθωτικής σχέσης την 10-02-2014 και η απαγόρευση της σιωπηρής αναμίσθωσης.

2) Σε περίπτωση που κριθεί ότι είναι δυνατή η βεβαίωση κατά του τρίτου των μισθωμάτων μηνών Οκτωβρίου 2013 έως Νοεμβρίου 2014, α) εάν το ποσό που πρέπει να βεβαιωθεί είναι το ποσό των 1.000 ευρώ ανά μήνα ή εάν θα πρέπει να υπολογιστεί και η προσαύξηση 5% ανά έτος που ορίζεται στο από 22-01-2009 ιδιωτικό συμφωνητικό και β) εάν ο τόκος που ορίζει η με αριθ. 36/2016 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας είναι ο τόκος υπερημερίας, με ποιο ποσοστό πρέπει αυτός να υπολογισθεί στη συγκεκριμένη περίπτωση και μέχρι ποιο χρονικό σημείο. Ειδικότερα όσον αφορά στα μισθώματα των είκοσι πέντε μηνών και συγκεκριμένα Μαΐου 2013 έως Σεπτεμβρίου 2013 και Δεκεμβρίου 2014 έως Ιουλίου 2016, για τα οποία έχει ήδη κατατεθεί το ποσό των 25.000 ευρώ στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, μέχρι ποιο χρονικό σημείο θα πρέπει να υπολογισθεί ο τόκος στην περίπτωση αυτή.

3) Σε περίπτωση όμως που κριθεί ότι ο τρίτος ορθώς απέδωσε τα μισθώματα μηνών Οκτωβρίου 2013 έως Νοεμβρίου 2014 στον εκκαθαριστή της Ε.Α.Σ.Κ. και συνεπώς δεν υπάρχει νόμιμο έρεισμα για τη βεβαίωση των ποσών αυτών εις βάρος του, εάν θα πρέπει να επιστραφεί στον τρίτο ή στον εκκαθαριστή της Ε.Α.Σ.Κ. το μέρος από το ποσό των 25.000 ευρώ που έχει κατατεθεί από τον τρίτο στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με δικαιούχο τη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας και αντιστοιχεί στα μισθώματα μηνών Ιουλίου 2013 και εφεξής, μετά δηλαδή τη θέση της Ε.Α.Σ.Κ. σε εκκαθάριση την 30-06-2013.

Για το παραπάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β'), γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

Στο έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό :

1. Από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας εκδόθηκε κατά το άρθρο 30 του ΚΕΔΕ το με αριθ. 7082/61/26-03-2013 κατασχετήριο έγγραφο εις χείρας του Υ. Λ. σε βάρος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Κ. (εφεξής

Ε.Α.Σ.Κ.) για οφειλές αυτής συνολικού ποσού 16.218.709,29 ευρώ. Με το κατασχετήριο αυτό κατασχέθηκε η απαίτηση της ανωτέρω οφειλέτιδας για καταβολή του μηνιαίου μισθώματος από τον Υ.Λ (τρίτο), δυνάμει μισθωτικής σχέσης συναφθείσας σε προγενέστερο της επιβολής της κατάσχεσης χρόνο , η οποία αφορούσε στη μίσθωση ακινήτου της (κατάστημα) επί της οδού Γρηγορίου Λαμπράκη στην Καρδίτσα. Ειδικότερα, με το από 22-01-2009 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης ακινήτου μεταξύ της οφειλέτιδας Ε.Α.Σ.Κ και του Υ.Λ. η διάρκεια της συμφωνηθείσας μίσθωσης ορίστηκε πενταετής αρχόμενη από 10-09-2009 και λήγουσα την 10-02-2014, το μίσθωμα ορίστηκε σε 1.700 ευρώ μηνιαίως, καταβαλλόμενο τις πέντε πρώτες ημέρες κάθε μήνα και αναπροσαρμοζόμενο κάθε έτος κατά 5%. Στη συνέχεια, με το από 27-02-2013 ιδιωτικό συμφωνητικό, το μίσθωμα τροποποιήθηκε σε 1.000 ευρώ μηνιαίως. Με τα ανωτέρω συμφωνητικά ορίστηκαν επίσης τα εξής: *«Παράταση της μίσθωσης θα γίνεται μόνο με έγγραφο. Συμφωνείται ότι στην περίπτωση κατά την οποία ήθελε να συνεχισθεί η παράταση της μίσθωσης πέραν της πενταετίας, το μηνιαίο μίσθωμα θα αναπροσαρμόζεται για κάθε έτος κατά 6%, ενώ κάθε τροποποίηση γίνεται μόνο με έγγραφο. Σιωπηρή αναμίσθωση ή παράταση του χρόνου της μίσθωσης αποκλείεται απολύτως και για κανένα λόγο δεν μπορεί να θεωρείται ότι καταβλήθηκε σε αυτόν ως αποζημίωση για τη μη εμπρόθεσμη παράδοση του μισθίου».*

2. Το ανωτέρω κατασχετήριο έγγραφο επιδόθηκε στον τρίτο μισθωτή την 05-04-2013. Μετά την κοινοποίηση του ανωτέρω κατασχετηρίου εγγράφου, ο Υ. Λ. (μισθωτής) προέβη στην με αριθ. 139/08-04-2013 αρνητική δήλωση στο Ειρηνοδικείο Καρδίτσας που κοινοποιήθηκε στη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας στις 24-04-2013, με την οποία δήλωσε ότι με το με αριθ. πρωτ. 114/2013 έγγραφο της Ε.Α.Σ.Κ. του γνωστοποιήθηκε η ένταξή της στο ν. 4015/2011, ότι είχε ήδη καταβάλει στην Ε.Α.Σ.Κ. την 02-04-2013 το μίσθωμα μηνός Απριλίου 2013 ανερχόμενο σε ποσό 1.000 ευρώ πλέον χαρτοσήμου και ότι συνεπώς βρίσκονταν στα χέρια του τα μισθώματα των επόμενων μετά τον Απρίλιο 2013 μηνών.

3. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τις από 02-12-2019 και 28-11-2019 επιστολές των εκκαθαριστών της Ε.Α.Σ.Κ. προς τη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας, σε απάντηση σχετικών ερωτημάτων της υπηρεσίας, στις 30-06-2013 δημοσιεύτηκε η με αριθ. 128/29-06-2013 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης

των μελών της Ένωσης περί λύσης και θέσης της σε καθεστώς εκκαθάρισης κατά τις διατάξεις των άρθρων 24 και 25 του. 2810/2000 και 19 παρ. 3 του ν. 4015/2011 και διορισμού των δύο ειδικών εκκαθαριστών, στις εφημερίδες «ΠΡΩΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ» και «ΝΕΟΣ ΑΓΩΝ» της Καρδίτσας.

4. Η ανωτέρω αρνητική δήλωση του τρίτου προσβλήθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο (διά του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας) με την με αριθ. κατάθεσης 168/17-05-2013 ανακοπή, με την οποία ζητήθηκε να αναγνωρισθεί ότι η εν λόγω αρνητική δήλωση είναι μη νόμιμη κατά το μέρος που αυτός αρνείται να του καταβάλλει τα κατασχεθέντα μισθώματα και δηλώνει ότι θα τα παρακρατεί και περαιτέρω να κηρυχθεί η εν λόγω δήλωση άκυρη ως ανακριβής και ανειλικρινής. Επίσης, ζητήθηκε περαιτέρω να υποχρεωθεί ο καθ' ου να καταβάλει στο Δημόσιο τα οφειλόμενα κατασχεθέντα μισθώματα μηνών Απριλίου και Μαΐου 2013 ποσού 1.000,00 ευρώ έκαστο εξ αυτών, καθώς και τα μηνιαία μισθώματα που οφείλει ή πρόκειται στο μέλλον να οφείλει στην οφειλέτρια του Δημοσίου ΕΑΣΚ (βάσει της μεταξύ τους μισθωτικής σχέσεως), νομιμοτόκως από τότε που αυτά κατέστησαν ληξιπρόθεσμα και απαιτητά μέχρι την εξόφληση.

5. Επί της ανακοπής αυτής εκδόθηκε η με αριθ. 36/2016 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, με την οποία κρίθηκε ότι η δήλωση του τρίτου είναι ανακριβής και μη νόμιμη και ως εκ τούτου αβάσιμη και ακυρωτέα, επιπλέον δε ενόψει της υπάρξεως οφειλής του καθ' ου προς την οφειλέτρια του Δημοσίου ...εκ κατασχεθέντων μισθωμάτων μηνών Απριλίου και Μαΐου 2013, ποσού 1.000,00 ευρώ έκαστο εξ αυτών, καθώς και για συνακόλουθα μηνιαία μισθώματα που οφείλει ή πρόκειται στο μέλλον να οφείλει στην οφειλέτρια ΕΑΣΚ (βάσει της μεταξύ τους μισθωτικής σχέσεως) και τα οποία δεν έχουν εισέτι καταβληθεί αλλά έχουν ήδη κατασχεθεί, ότι πρέπει να υποχρεωθεί ο καθ' ου (που –με την εκτέλεση- στα χέρια του ως τρίτου, τα οφειλόμενα μισθώματα εκχωρήθηκαν ήδη στο ανακόπτον) να καταβάλει την παραπάνω οφειλή (όπως και κάθε άλλο ήδη οφειλόμενο ποσό ή μελλοντικώς οφειλόμενο ποσό εκ της αναφερομένης στο κατασχετήριο έννομης σχέσεως της μισθώσεως και μέχρι το ποσό των 16.218.709,29 ευρώ στο Δημόσιο και όχι στην ΕΑΣΚ. Επίσης, όπως προκύπτει από το σκεπτικό της ανωτέρω απόφασης, ο δικαστής έλαβε υπόψη του το γεγονός της θέσης της Ε.Α.Σ.Κ. σε εκκαθάριση (σελ. 5 της απόφασης). Σύμφωνα με το διατακτικό της

παραπάνω απόφασης, έγινε δεκτή η ανακοπή του Δημοσίου, αναγνωρίστηκε η μη νομιμότητα της προσβαλλόμενης αρνητικής δηλώσεως του καθ' ου , κηρύχθηκε η ακυρότητα αυτής και υποχρεώθηκε αυτός να καταβάλει στο Ελληνικό Δημόσιο την παραπάνω οφειλή του από κατασχεθέντα μισθώματα μηνών Απριλίου και Μάιου 2013, ποσού 1.000,00 ευρώ έκαστο εξ αυτών πλέον οιοδήποτε άλλου ήδη οφειλόμενου ποσού ή μελλοντικώς οφειλόμενου ποσού (που οφείλεται ή θα οφείλεται προς την οφειλέτρια του ανακόπτοντος Ε.Α.Σ.Κ.) εκ της αναφερόμενης στο κατασχετήριο έννομης σχέσεως της μισθώσεως και μέχρι το ποσό των 16.218.709,29 ευρώ, νομιμοτόκως από τότε που τα επιμέρους ποσά κατέστησαν ληξιπρόθεσμα και απαιτητά μέχρι την ολοσχερή εξόφληση. Η απόφαση κηρύχθηκε προσωρινώς εκτελεστή ως προς την καταψηφιστική της διάταξη. Κατά της απόφασης αυτής ο τρίτος δήλωσε προφορικά στη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας ότι δεν επιθυμεί να ασκήσει έφεση.

6. Με την από 30-06-2016 εξώδικη δήλωσή του προς τον εκκαθαριστή της υπό εκκαθάριση Ε.Α.Σ.Κ. και τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας, ο τρίτος Υ. Λ. γνωστοποίησε την πρόθεσή του να ελευθερώσει το μίσθιο από 01-08-2016 και να καταβάλει τα οφειλόμενα από αυτόν μισθώματα στη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας λόγω της επιβληθείσας κατάσχεσης εις χείρας τρίτου και σύμφωνα με την με αριθμό 36/2016 δικαστική απόφαση. Ανέφερε ειδικά ότι μετά τη λήξη της μίσθωσης την 10-2-2014 παρέμεινε στο μίσθιο χωρίς να οχληθεί, καταστάσα με τον τρόπο αυτό η μίσθωση αορίστου χρόνου.

7. Με την από 06-07-2016 εξώδικη διαμαρτυρία-όχληση-πρόσκληση για καταβολή μισθωμάτων και δήλωση μετ' επιφυλάξεως δικαιωμάτων της προς τον Υ. Λ. και τη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας, η υπό εκκαθάριση τελούσα Ε.Α.Σ.Κ. προσκάλεσε τον μισθωτή όπως, εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από την κοινοποίηση της εξώδικης δήλωσης, της καταβάλει το ποσό των 25.000 ευρώ με τον νόμιμο τόκο υπερημερίας από την 5^η μέρα κάθε μισθωτικού μήνα λόγω οφειλομένων μισθωμάτων 25 μηνών από τον Ιούλιο του 2014 μέχρι και τον Ιούλιο του έτους 2016, δηλώνοντας συγχρόνως ότι σε περίπτωση που το ανωτέρω ποσό καταβληθεί στη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας θα πρέπει αυτή να της το αποδώσει, άλλως θα ζητήσει από το αρμόδιο Δικαστήριο την καταβολή των οφειλομένων μισθωμάτων, λόγω της θέσης της σε εκούσια εκκαθάριση την 29-06-2013 που έχει ως συνέπεια, κατά τους ισχυρισμούς της, την από το χρονικό αυτό σημείο παύση της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, «καθώς μέτρα

αναγκαστικής εκτέλεσης, κατά πάγια νομολογία δεν μπορούν να ασκηθούν κατά της εκκαθάρισης και όσα ξεκίνησαν σταματούν αυτοδικαίως».

8. Με το υπ' αριθ. πρωτ. 24396/15-07-2016 έγγραφό της, που επιδόθηκε στον τρίτο Υ. Λ. με δικαστικό επιμελητή, η Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας τον προσκάλεσε να της καταβάλει εντός πέντε ημερών από τη λήψη της πρόσκλησης το ποσό των μισθωμάτων από 08-04-2013 έως και 30-07-2016.

9. Στις 19-08-2016, ο τρίτος (Υ. Λ.) κατέθεσε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων το ποσό των 25.000 ευρώ με δικαιούχο τη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας, για ολοσχερή εξόφληση απαιτήσεων της Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με το διατακτικό της με αριθμό 36/2016 δικαστικής απόφασης. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί συνολικά σε 25 μηνιαία μισθώματα και συγκεκριμένα στα μισθώματα μηνών Μαΐου 2013 έως Σεπτεμβρίου 2013 και Δεκεμβρίου 2014 έως Ιουλίου 2016, καθώς, όπως δηλώθηκε από τον καταθέτη, τα μισθώματα μηνών Απριλίου 2013 και Οκτωβρίου 2013 έως Νοεμβρίου 2014 εισπράχθηκαν από την υπό εκκαθάριση Ε.Α.Σ.Κ. και δεν βρίσκονται στα χέρια του, οπότε ως τρίτος δεν τα οφείλει στη Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας.

10. Ενόψει του ανωτέρω ιστορικού, η Δ.Ο.Υ. Καρδίτσας απέστειλε στην ερωτώσα υπηρεσία το με αριθ. πρωτ. 27945/29-08-2016 έγγραφό της (αριθ. πρωτ. εισερχ. εγγράφου Δ.ΕΙΣΠΡ. 1128847/05-09-2016) με το οποίο ερωτά επί λέξει: «1} Αν τα μισθώματα των 15 μηνών που εισπράχθηκαν από τον εκκαθαριστή της Ε.Α.Σ.Κ. θα πρέπει να βεβαιωθούν στον μισθωτή. 2) Η με αριθμ. 36/2016 απόφαση ορίζει ότι τα κατασχεθέντα μισθώματα μηνών Απριλίου, Μαΐου 2013 πλέον οποιοδήποτε ήδη οφειλόμενου ποσού ή μελλοντικώς οφειλόμενου, πρέπει να κατατεθούν νομιμοτόκως από τότε που τα επί μέρους ποσά κατέστησαν ληξιπρόθεσμα και απαιτητά. Με ποιον τόκο θα υπολογισθούν».

11. Η ερωτώσα υπηρεσία αναφέρεται στο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που κατά την κρίση της διέπει την εξεταζόμενη υπόθεση και διατυπώνει τις ακόλουθες απόψεις: Καταρχήν διατυπώνει την άποψη ότι, παρά τον αντίθετο συμβατικό όρο, η διάρκεια της μισθωτικής σχέσης παρατάθηκε σιωπηρώς μέχρι και το τέλος Ιουλίου του έτους 2016 παρά τη συμβατική λήξη αυτής σε προγενέστερο χρόνο, την 10-02-2014 και συνεπώς με το με αριθ. 7082/61/26-03-2013 κατασχετήριο έγγραφο, κατασχέθηκαν όλες οι μέχρι την 31-07-2016 (όταν και έληξε η μισθωτική σχέση) απαιτήσεις, από οφειλόμενα μισθώματα

του τρίτου προς την Ε.Α.Σ.Κ. (γεγενημένες κατά το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης ή μελλοντικές). Ακολουθώντας, ότι ο τόκος που ορίζει η με αριθ. 36/2016 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας είναι ο τόκος υπερημερίας και υπολογίζεται από τότε που κάθε επιμέρους ποσό κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό, ήτοι από τη δήλη ημέρα καταβολής εκάστου μηνιαίου μισθώματος κατά τα άρθρα 341, 345 και 434 ΑΚ. Επίσης, αναφέρει, προκειμένου να απαντηθούν τα τεθέντα ερωτήματα αναφορικά με το εάν το Δημόσιο δύναται να βεβαιώσει σε βάρος του Υ. Λ. (τρίτου) τα ποσά των μισθωμάτων μηνών Οκτωβρίου 2013 έως Νοεμβρίου 2014, τα οποία έχει ήδη καταβάλει ο τρίτος στον εκκαθαριστή της Ε.Α.Σ.Κ. καθώς και εάν δύναται να αναλάβει το συνολικό ποσό των 25.000 ευρώ που έχει κατατεθεί υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από τον τρίτο στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή μόνο το ποσό που αντιστοιχεί στο μίσθωμα μηνός Μαΐου 2013, ότι κατά την άποψή της πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα της τύχης των κατασχεμένων μελλουσών απαιτήσεων εις χείρας τρίτου, ήτοι των απαιτήσεων του οφειλέτη κατά του τρίτου που γεννώνται σε χρόνο μετά τη θέση σε εκκαθάριση και που εν προκειμένω συνίστανται σε οφειλόμενα μισθώματα του τρίτου προς την Ε.Α.Σ.Κ. κατά το χρονικό διάστημα μετά τη θέση της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών σε εκκαθάριση, σε συνδυασμό με το περιεχόμενο της εκδοθείσας υπ' αριθ. 36/2016 δικαστικής απόφασης, σύμφωνα με την οποία «ο τρίτος (μισθωτής) υποχρεούται να καταβάλει στο Ελληνικό Δημόσιο τα μισθώματα μηνών Απριλίου και Μαΐου έτους 2013 καθώς και κάθε μελλοντικώς οφειλόμενο ποσό προς την Ε.Α.Σ.Κ., συνεπεία της έννομης σχέσης της μίσθωσης», υπό το πρίσμα της επίδρασης στη συγκεκριμένη περίπτωση του διατακτικού της απόφασης στην αντιμετώπιση της υπόθεσης.

Νομοθετικό πλαίσιο

12. Στα άρθρα 1, 23, 24 και 25 του ν. 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» (Α'61), όπως ίσχυαν, ορίζονταν τα εξής:

« Άρθρο 1

Ορισμός - Σκοπός - Νομική Μορφή Δραστηριότητες

1. «Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΣ) είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια των

μελών της, την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιοκτήτης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. ....2. ....3. Οι ΑΣ είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσουν κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών τους στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού τους.4..... 5. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του Εμπορικού Δικαίου και του Αστικού Κώδικα.»

«Άρθρο 23 - Λύση

«Οι ΑΣ λύονται: α) Αν έληξε ο χρόνος διάρκειάς τους, που ορίζεται στο καταστατικό και δεν αποφασίστηκε η παράτασή του από τη γενική συνέλευση. β) Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 11 και την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 12 γ) Αν κηρυχθούν σε κατάσταση πτώχευσης. δ) Αν ο συνεταιρισμός διαλύθηκε λόγω λήξης της διάρκειάς του ή λόγω της πτώχευσής του, η οποία όμως ανακλήθηκε ή περατώθηκε με συμβιβασμό, είναι δυνατή η αναβίωσή του με απόφαση της γενικής συνέλευσης που καταχωρίζεται στο μητρώο ΑΣ. Σε περίπτωση αναβίωσης λογίζεται ότι ο συνεταιρισμός δεν έχει ποτέ διαλυθεί. Η αναβίωση αποκλείεται όταν έχει αρχίσει διανομή της περιουσίας του συνεταιρισμού. ε) Με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου της έδρας των ΑΣ μετά από αίτηση του Διοικητικού Συμβουλίου ή των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών τους ή της Εποπτική Αρχής. Η απόφαση υπόκειται σε έφεση. στ) Στις περιπτώσεις που ορίζουν οι διατάξεις του παρόντος νόμου και του ν. 4015/2011».

Άρθρο 24 - Εκκαθάριση

1. «Με εξαίρεση την περίπτωση της Λύσης των Α.Σ.Ο. που επέρχεται από την κήρυξή τους σε κατάσταση πτωχεύσεως κατά την οποία ακολουθείται η διαδικασία του Εμπορικού Νόμου, τη Λύση ακολουθεί, σε κάθε άλλη περίπτωση, το στάδιο της Εκκαθάρισης. 2. Η Εκκαθάριση διενεργείται από έναν ή περισσότερους ειδικούς εκκαθαριστές, που ορίζονται από τη γενική συνέλευση, εκτός εάν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά. Το νομικό πρόσωπο της λυθείσας Α.Σ.Ο. εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί για τις ανάγκες της Εκκαθάρισης. 3. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδράνειας των εκκαθαριστών ,μετά από αίτηση μέλους ή πιστωτή της Α.Σ.Ο., το Μονομελές

Πρωτοδικείο της έδρας της Α.Σ.Ο. διορίζει άλλους εκκαθαριστές, δικάζοντας κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας».

Άρθρο 25 Ενέργειες εκκαθαριστών

1. « Οι εκκαθαριστές έχουν υποχρέωση, μόλις αναλάβουν τα καθήκοντά τους, να κάνουν απογραφή της περιουσίας της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης και να συντάξουν ισολογισμό, αντίγραφο του οποίου, υποβάλλουν στην εποπτεύουσα αρχή. Αν η Εκκαθάριση παρατείνεται, ο ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε έτους. Ο τελικός ισολογισμός καταρτίζεται στο τέλος της Εκκαθάρισης. Οι εκκαθαριστές γνωστοποιούν τη λύση της οργάνωσης με τη δημοσίευσή της σε μια ημερήσια εφημερίδα και αν δεν εκδίδεται τέτοια σε περιοδική εφημερίδα, του νομού της έδρας της και καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους.

2. Απαιτήσεις πιστωτών κατά της υπό Εκκαθάριση οργάνωσης παραγράφονται μετά την πάροδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της λύσεώς της.

3. Από το προϊόν της Εκκαθάρισης εξοφλούνται τα ληξιπρόθεσμα χρέη της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης με την ακόλουθη σειρά: προηγείται η εξόφληση των οφειλών προς τους εργαζόμενους και ακολουθεί η εξόφληση των λοιπών δανειστών. Στη συνέχεια εξοφλούνται οι προαιρετικές μερίδες. «Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει διατίθεται, με απόφαση της γενικής συνέλευσης, αποκλειστικά για σκοπούς συνεταιριστικούς ή κοινωνικούς. Ουδέποτε διανέμεται στα μέλη. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομιάς».

13. Στα άρθρα 1, 26, 27 και 50 του ν.4384/2016 «ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ.....» (Α'78), όπως ίσχυαν, ορίζονταν τα εξής:

Άρθρο 1 – 1 «Αγροτικός Συνεταιρισμός, στο εξής ΑΣ, είναι αυτόνομη ένωση προσώπων ή οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει με την αμοιβαία βοήθεια και αλληλεγγύη των μελών της, τη συλλογική, οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μίας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης....» 2. Ο ΑΣ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσει κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών του στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού του .....3....4. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον

παρόντα νόμο εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του εμπορικού δικαίου και του αστικού κώδικα».

Άρθρο 26 1. «Ο ΑΣ λύεται : α) Αν έληξε ο χρόνος διάρκειάς του, που ορίζεται στο καταστατικό και δεν αποφασίσθηκε η παράτασή του από τη γενική συνέλευση, β) Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και την πλειοψηφία της παραγράφου 2 του άρθρου 14..... 4. Η λύση του ΑΣ και η απόφαση αναβίωσης της παραγράφου 3 κατατίθεται με φροντίδα του ΑΣ στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο για την καταχώρισή της στα βιβλία μητρώου αγροτικών συνεταιρισμών και στην αρμόδια αρχή του άρθρου 18 για την καταχώρισή της στο μητρώο.

Άρθρο 27 1. «Τη λύση του ΑΣ ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης, με εξαίρεση την περίπτωση της λύσης του ΑΣ που επέρχεται από την κήρυξή του σε κατάσταση πτώχευσης. 2. Το νομικό πρόσωπο του ΑΣ που λύεται εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί μέχρι το τέλος της εκκαθάρισης για τις ανάγκες της. Η γενική συνέλευση του ΑΣ διατηρεί τα δικαιώματά της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης, λειτουργεί για τις ανάγκες της εκκαθάρισης και λαμβάνει αποφάσεις για οποιοδήποτε θέμα με την απαρτία των παραγράφων.... 3. Η εκκαθάριση διενεργείται από έναν (1) ή περισσότερους εκκαθαριστές που ορίζονται από τη γενική Συνέλευση, εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά... 5. Οι εκκαθαριστές μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης διορισμού τους δημοσιεύουν σε μία (1) ημερήσια Εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε μία (1) ημερήσια Εφημερίδα της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του Α.Σ., και αν δεν εκδίδει τέτοια σε μία (1) περιοδική Εφημερίδα ..... περίληψη της απόφασης που διατάσσει την εκκαθάριση και το διορισμό τους, καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους και κοινοποιούν πρόσκληση, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 62 του ν.δ. 356/1974 (Α 90). Οι εκκαθαριστές αποστέλλουν την απόφαση αυτή και στην αρμόδια αρχή για την καταχώρισή της στο μητρώο του άρθρου 19. 6. Οι εκκαθαριστές έχουν υποχρέωση να κάνουν απογραφή της περιουσίας του Α.Σ. που εκκαθαρίζεται και να συντάξουν ισολογισμό.... 7. Οι εκκαθαριστές μπορούν να εκποιήσουν τα ακίνητα του Α.Σ. μετά την πάροδο (4) μηνών από τη λύση του.....9. Απαιτήσεις πιστωτών κατά του υπό εκκαθάριση Α.Σ. παραγράφονται μετά την πάροδο

τριών (3) ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της παραγράφου 5. 10. Οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να περατώνουν χωρίς καθυστέρηση τις εκκρεμείς υποθέσεις του Α.Σ., να μετατρέπουν σε χρήμα τη συνεταιριστική περιουσία, να εξοφλούν τα χρέη του και να εισπράττουν τις απαιτήσεις του Α.Σ. .... 12. Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται τα ληξιπρόθεσμα χρέη του Α.Σ. που εκκαθαρίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Οι προαιρετικές μερίδες εξοφλούνται μετά την ικανοποίηση των Τραπεζικών Ιδρυμάτων, του Ελληνικού Δημοσίου, των Ασφαλιστικών Ταμείων και των εργαζομένων. Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει διατίθεται σε άλλο Α.Σ. ή για άλλο κοινωνικό σκοπό, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό και δεν διανέμεται στα μέλη..... 15. Κατά τα λοιπά για την εκκαθάριση εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθαρίσεως της κληρονομίας.....18. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τις εκκαθαρίσεις των ΑΣ,ΕΑΣ,ΚΕΣΕ,ΚΑΣΟ και ΣΕ που βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου».

Άρθρο 50 1. «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται: Α) Ο ν. 2810/2000 (Α 61), όπως ισχύει .... Η) Κάθε άλλη διάταξη γενική ή ειδική, η οποία έρχεται σε αντίθεση ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.»

14. Στα άρθρα 1, 32, 33 και 37 του ν.4673/2020 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και άλλες διατάξεις » (Α΄52), όπως ισχύουν, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

1. «Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ) είναι αυτόνομες εθελοντικές ενώσεις προσώπων, οι οποίες συγκροτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και επιδιώκουν την οικονομική ανάπτυξη και προαγωγή των μελών τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης αγροτικής συνεταιριστικής επιχείρησης. Ως ΑΣ θεωρούνται συνεταιρισμοί, οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας στον τομέα της αγροτικής οικονομίας, μεταξύ άλλων και οι αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, αγροτουριστικοί, αγροτοβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και γυναικείοι. Οι δασικοί συνεταιρισμοί και οι ενώσεις τους δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος νόμου. 2. Οι ΑΣ είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσουν κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών τους στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού τους. 3. ... 4. ...5.

Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται όσον αφορά τους ΑΣ συμπληρωματικά και αναλογικά οι διατάξεις του ν. 4548/2018 (Α 104) για τις Ανώνυμες Εταιρείες και του Αστικού Κώδικα».

Άρθρο 32 Εκκαθάριση

1. «Με εξαίρεση την περίπτωση λύσης του ΑΣ που επέρχεται από την κήρυξη του σε κατάσταση πτωχεύσεως, κατά την οποία ακολουθεί η διαδικασία του Πτωχευτικού Κώδικα, τη λύση ακολουθεί, σε κάθε άλλη περίπτωση, το στάδιο της εκκαθάρισης. Η εκκαθάριση διενεργείται από έναν (1) ή περισσότερους εκκαθαριστές, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση, η οποία ορίζει και το ύψος της αμοιβής τους, εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά.

2. Το νομικό πρόσωπο του λυθέντος ΑΣ εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί για τις ανάγκες της εκκαθάρισης. Η Γενική Συνέλευση του ΑΣ διατηρεί τα δικαιώματά της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης, λειτουργεί για τις ανάγκες της εκκαθάρισης και λαμβάνει αποφάσεις για οποιοδήποτε θέμα, με την απαρτία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 13 και με την πλειοψηφία της παραγράφου 1 του άρθρου 14. Ο διορισμός εκκαθαριστών συνεπάγεται αυτοδικαίως την παύση της εξουσίας του Διοικητικού Συμβουλίου. Όσον αφορά τους εκκαθαριστές, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για το Διοικητικό Συμβούλιο των ΑΣ. Οι αποφάσεις των εκκαθαριστών καταχωρίζονται περιληπτικά στο βιβλίο πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου.

3. Σε περίπτωση λύσης ΑΣ με απόφαση της εποπτεύουσας Αρχής κατά την περίπτωση ε της παραγράφου 1 του άρθρου 31 ή μη ορισμού εκκαθαριστών από τη Γενική Συνέλευση ή θανάτου, μόνιμης αδυναμίας άσκησης καθηκόντων, παραίτησης ή αδράνειας των εκκαθαριστών μετά από αίτηση μέλους ή πιστωτή του ΑΣ, το Ειρηνοδικείο της έδρας του ΑΣ διορίζει ή αντικαθιστά τους εκκαθαριστές, δικάζοντας κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

4. Για την εκκαθάριση των ΑΣ, κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας».

Άρθρο 33 Ενέργειες εκκαθαριστών

1. «Οι εκκαθαριστές έχουν υποχρέωση, μόλις αναλάβουν τα καθήκοντά τους και σε κάθε περίπτωση εντός το πολύ έξι (6) μηνών από τον διορισμό τους, να

προβούν σε απογραφή της περιουσίας του εκκαθαριζομένου ΑΣ και να συντάξουν ισολογισμό, αντίγραφο του οποίου υποβάλλουν στην εποπτεύουσα Αρχή. Αν η εκκαθάριση παρατείνεται, ο ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε έτους. Ο τελικός ισολογισμός καταρτίζεται στο τέλος της εκκαθάρισης. Οι εκκαθαριστές, μέσα σε έναν (1) μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης διορισμού τους, δημοσιεύουν σε μία (1) ημερήσια εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε μία (1) περιοδική εφημερίδα της περιφερειακής ενότητας της έδρας του ΑΣ, καθώς και στην ιστοσελίδα του, ανακοίνωση στην οποία περιέχεται περίληψη της απόφασης που προβλέπει τη λύση του ΑΣ και τον διορισμό τους, ως εκκαθαριστών και με την οποία καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από τη δημοσίευση αυτή. Παράλληλα, κοινοποιούν πρόσκληση, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 62 του ν.δ. 356/1974 (Α 90), στην οποία αναφέρεται η ως άνω προθεσμία αναγγελίας. Οι εκκαθαριστές αποστέλλουν αντίγραφο της αποφάσεως διορισμού τους και των φύλλων των ως άνω εφημερίδων στις οποίες δημοσιεύθηκε η ανακοίνωσή τους, καθώς και της πρόσκλησης του προηγούμενου εδαφίου στην εποπτεύουσα Αρχή για την καταχώρισή τους στο ΕΜΑΣ.

2. Με την εξαίρεση απαιτήσεων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και φορέων κοινωνικής ασφάλισης, απαιτήσεις πιστωτών κατά του υπό εκκαθάριση ΑΣ παραγράφονται μετά την πάροδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της λύσης του.

3. Οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να περατώνουν χωρίς καθυστέρηση τις εκκρεμείς υποθέσεις του ΑΣ, να μετατρέπουν σε χρήμα τη συνεταιριστική περιουσία, να εισπράττουν τις απαιτήσεις του ΑΣ, να εξοφλούν τα χρέη του και να διανέμουν στα μέλη του, το τυχόν εναπομένον ενεργητικό.

4. Το προϊόν της εκκαθάρισης διανέμεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για τη διανομή πλειστηριάσματος σε περίπτωση έμμεσης εκτέλεσης.

5. Το υπόλοιπο του ενεργητικού, που απομένει μετά την εξόφληση των υποχρεωτικών, πρόσθετων υποχρεωτικών και τυχόν προαιρετικών μερίδων στην ονομαστική τους αξία διανέμεται στα μέλη.6...7....

8. Οι διατάξεις του άρθρου 32 και του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τις εκκαθαρίσεις των ΑΣ, ΕΑΣ, ΚΕΣΕ, ΚΑΣΟ και ΣΕ που έχουν ήδη τεθεί σε

εκκαθάριση με οποιονδήποτε τρόπο και εξακολουθούν να βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου».

Άρθρο 37 Καταργούμενες διατάξεις

Με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

«α) τα άρθρα 1 έως και 34, 36 και 39 έως και 41 του ν. 4384/2016, όπως ισχύουν, του άρθρου 41 του ν. 4384/2016, καταργουμένου αναδρομικά από τότε που ίσχυσε, ήτοι από 26.04.2016.» β)...γ)....δ) κάθε άλλη διάταξη, γενική ή ειδική, η οποία έρχεται σε αντίθεση ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

15. Περαιτέρω, στα άρθρα 30, 38 και 62 του ν.δ. 356/1974 (ΚΕΔΕ), όπως ισχύουν ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 30 1) «Η κατάσχεσις εις χέρας τρίτων των εν χείρας αυτών ευρισκομένων χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτη του Δημοσίου η των οφειλομένων εν γένει προς αυτό, ενεργείται υπό του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου δια κατασχετηρίου εγγράφου, μη κοινοποιουμένου εις τον οφειλέτη, περιέχοντος.....3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται ούτος να αποδώσει προς τον οφειλέτη του Δημοσίου τα κατασχεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμψηφίσει προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρας της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικά εκχωρήσεως....».

Άρθρο 38 1. "Από της ημέρας της κατά τα άρθρα 36 και 37 του παρόντος Ν.Δ/τος επιδόσεως εις τον οφειλέτην αντιγράφου της εκθέσεως κατασχέσεως στερείται ούτος του δικαιώματος της ελευθέρως διαθέσεως του κατασχεθέντος πράγματος, πάσα δε από της ημέρας ταύτης επιχειρηθείσα απαλλοτρίωσις ή ενεργηθείσα μεταγραφή ή εγγραφή δι' οιαδήποτε επιβάρυνσιν είναι αυτοδικαίως άκυρος, έναντι του Δημοσίου. 2.Μετά την κατά το άρθρον 39 του παρόντος Ν. Διατάγματος εγγραφών της κατασχέσεως του Δημοσίου εις το οικείον βιβλίο ή εγγραφή δι' οιαδήποτε επιβάρυνσιν είναι αυτοδικαίως άκυρος υπέρ του δημοσίου και ουχί υπέρ των τρίτων».

Άρθρο 62. «.....6. Ο εκκαθαριστής κάθε μορφής επιχείρησης και ο εκκαθαριστής κληρονομίας υποχρεούται εντός μηνός από την ανάληψη των καθηκόντων του να κοινοποιεί πρόσκληση για αναγγελία απαιτήσεων του

Δημοσίου προς τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών και στον Διοικητή του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων....”.

16. Στα άρθρα 341, 345, 434 και 611 του ΑΚ ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 341

«Δήλη ημέρα. Αν για την εκπλήρωση της παροχής συμφωνηθεί ορισμένη ημέρα, ο οφειλέτης γίνεται υπερήμερος με μόνη την παρέλευση της ημέρας αυτής.

Αν για την εκπλήρωση της παροχής έχει ταχθεί ορισμένη προθεσμία από την καταγγελία, ο οφειλέτης γίνεται υπερήμερος όταν, αφού γίνει η καταγγελία, περάσει η προθεσμία».

Άρθρο 345 .Υπερημερία σε περίπτωση χρηματικής οφειλής

«Όταν πρόκειται για χρηματική οφειλή, ο δανειστής σε περίπτωση υπερημερίας έχει δικαίωμα να απαιτήσει τον τόκο, υπερημερίας που ορίζεται από το νόμο ή με δικαιοπραξία χωρίς να είναι υποχρεωμένος να αποδείξει ζημία.

Ο δανειστής, αν αποδείξει και άλλη θετική ζημία, εφόσον στο νόμο δεν ορίζεται διαφορετικά, έχει δικαίωμα να απαιτήσει και αυτήν».

Άρθρο 434 Άλλες περιπτώσεις κατάθεσης

«Αν ο οφειλέτης, για λόγο που αφορά το πρόσωπο του δανειστή ή εξαιτίας εύλογης αβεβαιότητας ως προς το πρόσωπο του δανειστή, αδυνατεί να εκπληρώσει με ασφάλεια την υποχρέωσή του, έχει το δικαίωμα να προβεί σε δημόσια κατάθεση με τα ίδια αποτελέσματα όπως στην περίπτωση της υπερημερίας του δανειστή.

Η πώληση των μη δεκτικών κατάθεσης κινητών γίνεται στην περίπτωση αυτή με άδεια του δικαστηρίου».

Άρθρο 611 Σιωπηρή αναμίσθωση

«Η μίσθωση που συνομολογήθηκε για ορισμένο χρόνο λογίζεται ότι ανανεώθηκε για αόριστο χρόνο, αν μετά την παρέλευση του χρόνου που συμφωνήθηκε ο μισθωτής εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί το μίσθιο και ο εκμισθωτής το γνωρίζει και δεν εναντιώνεται».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων.

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου στο οποίο

εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

17. Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί (ΑΣ) είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, τα οποία, ως αυτόνομες ενώσεις προσώπων, συγκροτούνται με βάση την αρχή της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Συντάγματος και δραστηριοποιούνται σε οποιονδήποτε τομέα της αγροτικής οικονομίας. Λειτουργούν, κυρίως, ως επιχειρήσεις που παράγουν και διαθέτουν στην αγορά προϊόντα και υπηρεσίες. Έχουν εμπορική ιδιότητα και αποτελούν ιστορικά τον κύριο κορμό της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα. Το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς που αφορούσε την ίδρυση και λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών, ήταν ο ν. 2810/2000, (Α' 61), ο οποίος καταργήθηκε με το άρθρο 50 του ν. 4384/2016 (Α' 78/26-4-2016), από την έναρξη ισχύος του τελευταίου (ημέρα δημοσίευσής του στο ΦΕΚ: 26-4-2016). Με τα άρθρα 23, 24 και 25 του νόμου αυτού ρυθμιζόταν το θέμα της λύσης και εκκαθάρισης της περιουσίας αυτών και με σχετική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 25 προβλεπόταν ότι κατά τα λοιπά εφαρμόζονταν οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας. Ακολούθως, με τα άρθρα 26 και 27 του επόμενου ν. 4384/2016, με τον οποίο ενισχύθηκε το πλαίσιο κρατικής εποπτείας και ελέγχου επί των ΑΣ, ρυθμιζόταν, μεταξύ των άλλων, το θέμα της λύσης και εκκαθάρισης της περιουσίας αυτών. Με την διάταξη της παραγράφου 15 του άρθρου 27 του άνω ν. 4389/2016 σε όσα θέματα δεν ρυθμιζόταν από το άρθρο αυτό, σχετικά με την εκκαθάριση της περιουσίας του ΑΣ, εφαρμόζονταν αναλόγως οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθάρισης της κληρονομίας, (άρθρα 1913-1920 Α.Κ.). Επίσης, κατά την ρητή αναφορά της παραγράφου 18 του άρθρου 27 του άνω νόμου οι διατάξεις αυτού εφαρμόζονταν, μεταξύ άλλων και στους ΑΣ που βρίσκονταν σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (ΟΛΝΣΚ 277/2017). Τέλος, ανάλογες διατάξεις περιλαμβάνονται και στον νεότερο νόμο 4673/2020, με την έναρξη ισχύος του οποίου καταργήθηκε ο ν.4384/2016. Έτσι, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 32 του νόμου αυτού για την εκκαθάριση των ΑΣ, κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας. Επίσης, ομοίως, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 33 του παραπάνω νόμου οι διατάξεις των άρθρων 32 και 33 εφαρμόζονται και για τις εκκαθαρίσεις των

ΑΣ, ΕΑΣ, ΚΕΣΕ, ΚΑΣΟ και ΣΕ που έχουν ήδη τεθεί σε εκκαθάριση με οποιονδήποτε τρόπο και εξακολουθούν να βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

18. Στις διατάξεις των άρθρων 26 και 27 του ν. 4384/2016 και στις εφαρμοζόμενες κατά τα λοιπά διατάξεις περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας του Αστικού Κώδικα (άρθρα 1913-1920), δεν υπάρχει ρητή αναφορά περί απαγόρευσης ή αναστολής εκτέλεσης των αναγκαστικών μέτρων και λοιπών ατομικών καταδιωκτικών μέτρων από τους δανειστές του ΑΣ, κατά τον χρόνο που αυτός βρίσκεται σε εκκαθάριση. Περαιτέρω, όμως, ο θεσμός της δικαστικής εκκαθάρισης της κληρονομίας, όπως η σχετική διαδικασία προσδιορίζεται στα άρθρα 1913-1922 ΑΚ, έχει ως σκοπό να προστατεύσει τους πιστωτές της κληρονομίας από αφερέγγυο κληρονόμο ή από τυχόν επικίνδυνη διαχείριση της κληρονομιαίας περιουσίας, με απώτερο σκοπό την σύμμετρη ικανοποίηση όλων των πιστωτών, σε περίπτωση ανεπάρκειας της κληρονομίας. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 1914 ΑΚ, από τη δημοσίευση της απόφασης που διατάσσει την εκκαθάριση, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της κληρονομίας αποχωρίζονται αυτοδικαίως από την περιουσία του κληρονόμου και, επομένως, για όσο χρόνο διαρκεί η εκκαθάριση δεν δύναται να γίνει αναγκαστική εκτέλεση στα κληρονομιαία αντικείμενα από τους δανειστές της κληρονομίας. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι από τον χρόνο της περιέλευσης του ΑΣ σε εκκαθάριση απαγορεύεται η λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης, πλην των ενεχυρούχων και ενυπόθηκων δανειστών για ασφάλειες που έχουν συσταθεί πριν από την εκκαθάριση του ΑΣ και μετά την τήρηση εκ μέρους των εκκαθαριστών του ΑΣ των διατυπώσεων δημοσιότητας που ορίζει ο νόμος, τόσο για την λύση του ΑΣ, όσο και για τη περιέλευση αυτού σε εκκαθάριση. Κατά την ρητή, δε, πρόβλεψη του άρθρου 27 παρ. 18 του ν. 4384/2016 η ίδια διαδικασία τηρείται και για τις εκκαθαρίσεις των ΑΣ που έχουν αρχίσει πριν από την ισχύ του νόμου. Όσον αφορά τις αναγκαστικές κατασχέσεις και τα λοιπά μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης που έχουν επιβληθεί πριν από την θέση του ΑΣ σε εκκαθάριση, αυτά είναι νόμιμα και έγκυρα, μη θιγόμενα από το γεγονός της εκκαθάρισης. Με την περιέλευση όμως του ΑΣ σε εκκαθάριση ηρεμούν και δεν είναι επιτρεπτή η συνέχιση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης που στηρίζεται σε αυτά, διατηρούνται όμως οι έννομες συνέπειες

που επέρχονται με την επιβολή τους, όπως π.χ. η διακοπή της παραγραφής (ΟΛΝΣΚ 277/2017). Τα παραπάνω αναφορικά με την απαγόρευση λήψης μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος υπό εκκαθάριση αγροτικού συνεταιρισμού, την έκταση αυτής και τις τηρούμενες προϋποθέσεις, όπως έγιναν δεκτά με την με αρ. 277/2017 γνωμοδότηση της Α΄ Τακτικής Ολομελείας Ν.Σ.Κ., ισχύουν και υπό το καθεστώς του νέου ν.4673/2020, λόγω ακριβώς του ομοίου περιεχομένου των διατάξεων των άρθρων 32 και 33 του νόμου αυτού, οι οποίες σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 33 εφαρμόζονται και για τις εκκαθαρίσεις των ΑΣ, ΕΑΣ, ΚΕΣΕ, ΚΑΣΟ και ΣΕ που έχουν ήδη τεθεί σε εκκαθάριση με οποιονδήποτε τρόπο και εξακολουθούν να βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

19. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ (ν.δ. 356/1974), το Δημόσιο μπορεί να προβεί, για την ικανοποίηση ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του, μεταξύ των άλλων, και σε κατάσχεση εις χείρας τρίτων, κινητών πραγμάτων του οφειλέτη του Δημοσίου (χρημάτων, καρπών κλπ), ως και σε αναγκαστική κατάσχεση ακινήτων του οφειλέτη ή εμπραγμάτου δικαιώματος αυτού επί ακινήτου (άρθρο 30). Στην αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου, η οποία ολοκληρώνεται με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο, επέρχεται *ex lege* αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης, ήτοι η απαίτηση μεταβιβάζεται εκ του νόμου από τον μέχρι τούδε δικαιούχο-καθού η εκτέλεση στον κατασχόντα. Συνεπώς το Δημόσιο καθίσταται εκδοχέας της κατασχεθείσας απαίτησης, ο τρίτος λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου, υπό την αναβλητική αίρεση της θετικής δήλωσης του τρίτου, οι δε έννομες συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης (ήτοι η απαγόρευση καταβολής του κατασχεμένου αντικειμένου από τον τρίτο στον οφειλέτη του Δημοσίου και η απαγόρευση συμψηφισμού απαιτήσεων του τρίτου προς ανταπαιτήσεις του οφειλέτη του Δημοσίου) επέρχονται αυτοδικαίως (ΟΛΝΣΚ 277/2017, ΝΣΚ 163/2017, 254/2016, ΟΛΝΣΚ 341/2014). Περαιτέρω διά της τελεσιδικίας της αποφάσεως, η οποία δέχεται την ανακοπή του Δημοσίου κατά αρνητικής δηλώσεως του τρίτου, στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε κατάσχεση εκ μέρους του Δημοσίου, ολοκληρώνεται η αναγκαστική εκχώρηση και ο τρίτος υποχρεούται να καταβάλει στο κατασχόν Δημόσιο ό,τι οφείλει στον καθ' ου η κατάσχεση. Επίσης, η επερχόμενη αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησεως στο Δημόσιο, καθιστά την απαίτηση αυτή δημόσιο έσοδο (άρθρο

1παρ. 2 ΚΕΔΕ), απαιτείται όμως η συγκρότηση νέου νόμιμου τίτλου κατά του τρίτου, καθ' όσον δεν αρκεί ο υφιστάμενος κατά του καθ' ου η κατάσχεση τίτλος (ΝΣΚ 57/2006, 858/1992).

20. Ειδικότερα γίνεται δεκτό από τη θεωρία και τη νομολογία ότι αντικείμενο της κατασχέσεως στα χέρια τρίτου μπορεί να είναι και χρηματική απαίτηση μέλλουσα, η οποία τελεί υπό αίρεση, όρο ή προθεσμία, εφόσον, όμως, κατά τον χρόνο της επιβολής της κατασχέσεως υφίσταται η έννομη σχέση από την οποία θα προκύψει ενδεχομένως ορισμένη χρηματική απαίτηση (ΑΠ 259/2020, 1081/2015, ΟΛΝΣΚ 341/2014 κλπ.). Συνεπώς, στην περίπτωση μελλοντικής απαίτησης, αρκεί ο τρίτος, με τη δήλωσή του να αποδέχεται την ύπαρξη της στηρίζουσας το κατασχετήριο παραπάνω βασικής έννομης σχέσης, η οποία θα του προσδώσει την ιδιότητα του τρίτου-οφειλέτη του καθού, αφού η ύπαρξη της σχέσης αυτής αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα επιβολής της κατάσχεσης. Αν η απαίτηση είναι μέλλουσα κατά την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης από τον τρίτο, ο κατασχών, με την πάροδο αυτής, υπεισέρχεται απλά στη θέση του καθού η κατάσχεση και καθίσταται δικαιούχος του οποιουδήποτε κατά το ουσιαστικό δίκαιο δικαιώματός του. Την πλήρη απαίτηση όμως την αποκτά από τη γένεσή της, που αποτελεί αίρεση δικαίου (Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, ΕΡΜΑΚ σε άρθ. 455 ΑΚ), οπότε και ο οφειλέτης τρίτος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στον κατασχόντα (ad hoc ΠΠΘεσσαλ. 10250/2003 με τις εκεί παραπομπές, ΟΛΝΣΚ 54/2021, ΟΛΝΣΚ 220/2019, ΝΣΚ 163/2017, 247/2016, ΟΛΝΣΚ 341/2014). Η χρονική διάρκεια της κατάσχεσης, όταν αυτή επιβάλλεται σε μέλλουσες απαιτήσεις δεν ρυθμίζεται από τον ΚΕΔΕ, ούτε φαίνεται να έχει αντιμετωπισθεί από τη νομολογία, πρέπει όμως να γίνει δεκτό, με βάση τα γενικά ισχύοντα στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, ότι η επιβληθείσα κατάσχεση αναπτύσσει τις έννομες συνέπειές της μέχρι την ολοσχερή εξόφληση της απαίτησης του κατασχόντος (ΟΛΝΣΚ 54/2021, ΟΛΝΣΚ 220/2019, ΝΣΚ 163/2017).

Με την με αριθ. 220/2019 γνωμοδότησή της, η Α΄ Τακτική Ολομέλεια Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ότι η δημοσίευση της δικαστικής απόφασης του άρθρου 72 του ν. 4307/2014 για την υπαγωγή οφειλέτριας εταιρίας στη διαδικασία της ειδικής διαχείρισης άρθρου 68 του ιδίου νόμου, δεν συνεπάγεται την αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 30

παρ. 3 ΚΕΔΕ , σε χρόνο πριν από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής, αλλά ούτε και την αναστολή εκείνων που το αντικείμενό τους είναι μελλοντικές χρηματικές απαιτήσεις απορρέουσες από την παραγωγή αιτία (βασική έννομη σχέση), εξαιτίας της αναγκαστικής εκχώρησης των απαιτήσεων αυτών και του αποχωρισμού τους από την περιουσία του οφειλέτη και επομένως, τα πιστωτικά ιδρύματα (στα χέρια των οποίων, επιβλήθηκαν αναγκαστικές κατασχέσεις για μελλοντικές απαιτήσεις που ανάγονται σε χρόνο μετά τη δημοσίευση της συγκεκριμένης απόφασης) οφείλουν να αποδώσουν τις απαιτήσεις αυτές στο δανειστή- Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο έχει καταστεί εκδοχέας τούτων .

Με την με αριθ. 54/2021 γνωμοδότησή της, η Α΄ Τακτική Ολομέλεια Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ότι η κατάσχεση του Δημοσίου απαιτήσεων του οφειλέτη στα χέρια τρίτου που επιβλήθηκε πριν την υποβολή αίτησης υπαγωγής του οφειλέτη στις διατάξεις του ν. 3869/2010 είναι ισχυρή και έγκυρη και αναπτύσσει τις κατά το άρθρο 30 παρ. 3 του ΚΕΔΕ συνέπειες, παρά την ρύθμιση των οφειλών του καθού η κατάσχεση, σύμφωνα με το ν. 3869/2010 και, επομένως, ο τρίτος οφείλει ανελλιπώς να καταβάλλει στο Δημόσιο κάθε ποσό της κατασχεθείσας απαίτησης (γεγενημένης ή μέλλουσας), σύμφωνα με τους όρους του κατασχετηρίου. Περαιτέρω, ως προς τα καταβληθέντα ή καταβληθησόμενα από τον τρίτο στο Δημόσιο ποσά που αφορούν κατασχεθείσες μέλλουσες απαιτήσεις , οι οποίες γεννήθηκαν μετά την έναρξη ισχύος της δικαστικής ρύθμισης χρεών του οφειλέτη, γνωμοδότησε ότι εισπράττονται και πιστώνονται από την αρμόδια υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της δικαστικής ρύθμισης των χρεών του οφειλέτη και υπό την προϋπόθεση ότι στη δικαστική ρύθμιση περιλαμβάνεται η οφειλή για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση.

Μειοψήφησε, ως προς το παραπάνω ζήτημα, ο Νομικός Σύμβουλος Θεόδωρος Ψυχογιός που υποστήριξε ότι η εκχώρηση, που επέρχεται κατά την κατάσχεση στα χέρια τρίτου, συντελείται πάντοτε χάριν και όχι αντί

καταβολής¹, επομένως, με την εν λόγω κατάσχεση, παράγεται απλώς ενοχική υποχρέωση του τρίτου για καταβολή της οφειλής προς τον κατασχόντα, χωρίς να επέρχεται και απόσβεση αυτής, καθόσον απαιτείται προς τούτο και η (οικειοθελής ή αναγκαστική) καταβολή της οφειλής ή η, κατ' άλλο νόμιμο τρόπο, απόσβεση αυτής, εκ μέρους του τρίτου (βλ. ΟΛΝΣΚ 54/2021, Δ. Κράνη και Ε. Ποδηματά ό.π.). Συνεπώς, αν, από την ημερομηνία της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, μέχρι την καταβολή της οφειλής στον κατασχόντα, συντρέξει λόγος αναστολής των ατομικών διώξεων των δανειστών, όπως εν προκειμένω, λόγω της υπαγωγής της Ε.Α.Σ.Κ. σε εκκαθάριση (βλ. τις διαχρονικώς εφαρμοστέες διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 2810/2000)², τότε γεννάται υποχρέωση του τρίτου να απόσχει από την απόδοση των κατασχεθέντων στον κατασχόντα δανειστή³. Εννοείται ότι η υποχρέωση αυτή συντρέχει -και μάλιστα *a fortiori*-, και όταν η κατασχεθείσα απαίτηση είναι μελλοντική ή τελεί υπό αίρεση (πρβλ ΑΠ 285/1973, ΝοΒ 21-1106, Ι. Μπρίνια, Αναγκ. Εκτέλεση, έκδ. β', σελ. 1388). Άρα, κατά την άποψη της μειοψηφίας, τα μισθώματα, που ήταν καταβλητέα από τον μισθωτή, μετά την υπαγωγή της Ε.Α.Σ.Κ. σε εκκαθάριση (30/6/2013), δεν ήταν αποδοτέα στο κατασχόν Δημόσιο, αλλά στους εκκαθαριστές της Ε.Α.Σ.Κ.

21. Εξάλλου, γίνεται δεκτό ότι επί εμπορικής μίσθωσης εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι περί μίσθωσης διατάξεις του Α.Κ. , μεταξύ των οποίων και εκείνη του άρθρου 611 Α.Κ., που ορίζει ότι επί μίσθωσης ορισμένου χρόνου εάν μετά την πάροδο αυτού εξακολουθήσει ο μισθωτής να κάνει χρήση του μισθίου εν γνώσει και χωρίς εναντίωση του εκμισθωτή , η μίσθωση λογίζεται ότι ανανεώνεται για αόριστο χρόνο (ΑΠ 139/2016). Προϋποθέσεις

¹ βλ. ΟΛΝΣΚ 54/2021, Ι. Μπρίνια, Αναγκ. Εκτέλεση, σελ. 1386, Σούρλα, ΕρμΑΚ, Εισαγ. 455 επόμε. αρ. 9, Σπυριδάκη, Αναγκ. Εκτέλεση 2018, σελ. 274, Δ. Κράνη, Επίκαιρα ζητήματα Ασφαλ. Μέτρων (Η πολιτική δίκη σε κρίσιμη καμπή, σελ. 99 επόμε.), τον ίδιο, Συντηρ. κατάσχεση χρηματικής απαίτησης στα χέρια τρίτου με τίτλο διαταγή πληρωμής, ΕΛΔ 2015, σελ. 975, Ε. Ποδηματά, Μελέτες Ιστορίας, Μεθοδολογίας και Δογματικής του Δικονομ. Δικαίου, 2019, σελ. 945 επόμε.

² Ως προς την αναστολή των ατομικών διώξεων επί δικαστικής εκκαθάρισης των άρθρων Α.Κ.1913 επ., βλ. Γ. Μπαλή, Κληρον. Δίκ., παρ. 202, Απ. Γεωργιάδη, Κληρον. Δίκ., έκδ. β', σ. 808, Ι.Μπρίνια, Αναγκαστ. Εκτέλ., παρ. 134 IV, σελ. 449, Τούση, Κληρον. Δίκ., παρ. 221 γ', σελ. 558.

³ Αντί πολλών, βλ. ΜΠρΑθ 1895/2017, Αρμ 2017, 1750, ΜΠρ Ροδ 414/2013, Δημ. Νομος, ΜΠρ Αθ 3870/2013 ΝοΒ 2013,982, ΔΠρ Αθ 3292/2012 ΔΔΙΚΗ 2013,1120, ΔΠρΑθ 433/2009, ΕΔΚΑ 2010, 68, ΔΠρΑθ 1462/2009, ΕΔΚΑ 2010, 1154, με τις οποίες γίνεται δεκτό ότι χωρεί αναστολή καταβολής των ήδη κατεσχημένων στα χέρια τρίτου.

εφαρμογής της διάταξης αυτής και επέλευσης της έννομης συνέπειάς της, είναι: α. μίσθωση ορισμένου χρόνου, β. παρέλευση συμβατικής διάρκειας, γ. εξακολούθηση χρησιμοποίησης του μισθίου από τον μισθωτή και δ. γνώση της χρησιμοποίησης και έλλειψη εναντίωσης εκ μέρους του εκμισθωτή (ΑΠ 671/2019, πρβλ. ΑΠ 62/2014). Η αναμίσθωση που κατά την κρατούσα άποψη σημαίνει και ανανέωση της σύμβασης μίσθωσης αποτελεί νέα μεν μίσθωση, όχι όμως και νέα μισθωτική σχέση μεταξύ του μισθωτή και του εκμισθωτή, αλλά συνέχιση της αρχικής μισθωτικής σχέσης (βλ. ΜΠρΘεσ 10097/2018 αδημ. - πληροφορία από www.sakkoulas-online.gr). Κατ' άλλη άποψη, δεν πρόκειται για σύναψη νέας σύμβασης αλλά για παράταση της παλαιάς (βλ Ι.Κατράς, Αστικές και Νέες Εμπορικές Μισθώσεις, 2^η εκδ. 2019Π. Κορνηλάκης: ΕιδΕνοχΔ, ΙΙ, 2005, § 150.ΙΙ.2.α, σ.320, Απ. Γεωργιάδης: ΕιδΕνοχΔ, Ι, § 28, αριθ. 17).

22. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 427, 431 και 434 του ΑΚ προκύπτει ότι με τη δημόσια κατάθεση της οφειλόμενης χρηματικής παροχής επέρχεται απόσβεση της ενοχής σαν να είχε γίνει, κατά το χρόνο της καταθέσεως, καταβολή από τον οφειλέτη, όταν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις που αναφέρει ο νόμος και που επιτρέπουν τη δημόσια κατάθεση, δηλαδή είτε όταν ο δανειστής έγινε υπερήμερος κατά τις διατάξεις των άρθρων 349 επομ. του ΑΚ, είτε όταν ο οφειλέτης αδυνατεί να εκπληρώσει με ασφάλεια την παροχή του για λόγο που αφορά το πρόσωπο του δανειστή ή εξαιτίας εύλογης αβεβαιότητας ως προς το πρόσωπό του.

23. Κατά τη συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος διατυπώθηκαν οι εξής γνώμες:

Σύμφωνα με τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος, Στέφανο Δέτση, Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ., την Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ. Ευγενία Βελώνη και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, Αντώνιο Τατσόπουλο, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αλέξανδρο Ροϊλό, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Ευστράτιο Ηλιαδέλη, Ιωάννη Αλεξανδράκη και Νικόλαο Πατηνιώτη (ψήφοι 9), με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Νικολέτα Παπαρούνη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο) έγιναν δεκτά τα εξής:

24. Στην προκείμενη περίπτωση, με την με αρ. 36/2016 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας έγινε δεκτή η ανακοπή του Ελληνικού

Δημοσίου, αναγνωρίσθηκε η μη νομιμότητα της προσβαλλόμενης αρνητικής δηλώσεως του τρίτου Υ. Λ., κηρύχθηκε η ακυρότητα αυτής και υποχρεώθηκε αυτός να καταβάλει στο Ελληνικό Δημόσιο την παραπάνω οφειλή του από κατασχεθέντα μισθώματα μηνών Απριλίου και Μάιου 2013, ποσού 1.000,00 ευρώ έκαστο εξ αυτών πλέον οιοδήποτε άλλου ήδη οφειλόμενου ποσού ή μελλοντικώς οφειλόμενου ποσού (που οφείλεται ή θα οφείλεται προς την οφειλέτρια του ανακόπτοντος-Ε.Α.Σ.Κ.) εκ της αναφερόμενης στο κατασχετήριο έννομης σχέσεως της μισθώσεως και μέχρι το ποσό των 16.218.709,29 ευρώ, νομιμοτόκως από τότε που τα επιμέρους ποσά κατέστησαν ληξιπρόθεσμα και απαιτητά μέχρι την ολοσχερή εξόφληση. Ο τρίτος προέβη σε παρακατάθεση του ποσού των 25.000 ευρώ για τα οφειλόμενα προς το Ελληνικό Δημόσιο μισθώματα των είκοσι πέντε μηνών και συγκεκριμένα Μάιου 2013 έως Σεπτεμβρίου 2013 και Δεκεμβρίου 2014 έως Ιουλίου 2016, ως δήθεν πλήρη εξόφληση των οφειλών του σύμφωνα με την παραπάνω δικαστική απόφαση, με τη σημείωση ότι τα λοιπά μισθώματα μηνών Απριλίου 2013 και Οκτωβρίου 2013 ως Νοεμβρίου 2014 εισπράχθηκαν από την υπό εκκαθάριση τελούσα Ε.Α.Σ.Κ.

Ενόψει των προεκτεθέντων, δεδομένου ότι το εκδοθέν από τον Προϊστάμενο της ΔΟΥ Καρδίτσας με αριθ. 7082/61/26-03-2013 κατασχετήριο έγγραφο σε βάρος της Ε.Α.Σ.Κ. για οφειλές αυτής συνολικού ποσού 16.218.709,29 ευρώ εις χείρας του τρίτου Υ. Λ., με την ιδιότητά του ως μισθωτή, κοινοποιήθηκε στις 5-4-2013, σε προγενέστερο δηλαδή χρόνο από την δημοσίευση της με αριθ. 128/29-06-2013 απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των μελών της Ε.Α.Σ.Κ. περί λύσης και θέσης της σε καθεστώς εκκαθάρισης στις 30-06-2013, ο μισθωτής Υ.Λ. υποχρεούται να καταβάλει στο Ελληνικό Δημόσιο τα μισθώματα μηνών Απριλίου και Μαΐου 2013 (ως γεγενημένες απαιτήσεις) καθώς και όλα τα μισθώματα που οφείλει στην εκμισθώτρια από την αναφερόμενη στο κατασχετήριο μισθωτική σχέση ως την λύση αυτής (ως μελλοντικές απαιτήσεις απορρέουσες από την βασική έννομη σχέση της μίσθωσης) (πρβλ. ΟΛΝΣΚ 277/2017, ΟΛΝΣΚ 220/2019, ΟΛΝΣΚ 54/2021). Ως προς τον χρόνο λύσης της μισθωτικής σχέσης, όπως προκύπτει σαφώς από το ιστορικό και συνομολογείται από την εκμισθώτρια και τον μισθωτή επήλθε σιωπηρή ανανέωση της μισθωτικής σύμβασης κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 611 Α.Κ. και επομένως η λύση αυτής επήλθε στις 31-7-2016 -

κατά τον χρόνο αποχώρησης του μισθωτή από το μίσθιο και όχι στις 10-2-2014 – αναφερόμενο χρόνο λήξης στο από 27-2-2013 ιδιωτ. συμφωνητικό.

25. Εξάλλου, για να είναι έγκυρη η δημόσια κατάθεση της οφειλόμενης χρηματικής παροχής, λόγω υπερημερίας του δανειστή και να επιφέρει έτσι την απόσβεση της ενοχής, απαιτείται η προσφορά αυτής στο δανειστή, να είναι όχι μόνον πραγματική αλλά και προσήκουσα, δηλαδή να είναι κατά ποσότητα η οφειλόμενη και να προσφερθεί στον κατάλληλο τόπο και χρόνο (βλ. ΑΠ 1668/2017). Στην προκείμενη περίπτωση επειδή η παρακατάθεση από τον τρίτο μέρους των οφειλομένων μισθωμάτων και με αναγραφόμενη στο σχετικό γραμμάτιο αιτία την ολοσχερή εξόφληση απαιτήσεων της Δ Ο Υ Καρδίτσας δυνάμει της υπ' αριθ. 36/2016 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, ως μη προσήκουσα, δεν μπορεί να θεωρηθεί έγκυρη και να επιφέρει την κατάργηση της ενοχής, επιπλέον δε η δικαστική απόφαση κήρυξης της ακυρότητας της αρνητικής δήλωσης του τρίτου αίρει την αβεβαιότητα ως προς το πρόσωπο του δανειστή, συντρέχει νόμιμη περίπτωση ταμειακής βεβαιώσεως όλων των εκχωρηθεισών στο Ελληνικό Δημόσιο απαιτήσεων δηλαδή, τόσο των μισθωμάτων μηνών Απριλίου και Μαΐου 2013 (ως γεγεννημένων απαιτήσεων), όσο και των μισθωμάτων που οφείλει ο τρίτος στην εκμισθώτρια από την αναφερόμενη στο κατασχετήριο μισθωτική σχέση ως την λύση αυτής μηνών Ιουνίου 2013 έως Ιουλίου 2016 (ως μελλοντικών απαιτήσεων απορρεουσών από την βασική έννομη σχέση της μίσθωσης) .

26. Ειδικότερα, πρέπει να βεβαιωθούν σε βάρος του τρίτου Υ.Λ. τα επιμέρους ποσά των οφειλομένων από αυτόν μισθωμάτων, τα οποία ανέρχονταν σε ποσό 1.000 ευρώ μηνιαίως ενώ δεν συνάγεται από την με αριθ. 36/2016 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας και τα στοιχεία του φακέλου περαιτέρω αναπροσαρμογή αυτών. Επιπλέον, καθώς, σύμφωνα με την παραπάνω δικαστική απόφαση ορίζεται η νομιμότοκη καταβολή των επιμέρους ποσών, από τότε που αυτά κατέστησαν ληξιπρόθεσμα και απαιτητά μέχρι την ολοσχερή εξόφληση, και τα μισθώματα καταβάλλονταν σύμφωνα με το ιδιωτ. συμφωνητικό τις πέντε πρώτες ημέρες κάθε μήνα, επί των βεβαιουμένων ποσών πρέπει να υπολογισθεί και ο τόκος υπερημερίας τους όπως καθορίσθηκε νομοθετικά ή με τις εκάστοτε ισχύουσες κατά τα κρίσιμα χρονικά διαστήματα ΠΔΤΕ, ΠΥΣ ή ΕΚΤ από την 5^η ημέρα κάθε

μισθωτικού μήνα και μέχρι την πλήρη εξόφληση. Το ίδιο, ομοίως, πρέπει να ισχύσει και για τα μισθώματα των είκοσι πέντε μηνών και συγκεκριμένα Μαΐου 2013 έως Σεπτεμβρίου 2013 και Δεκεμβρίου 2014 έως Ιουλίου 2016, λόγω ακριβώς της μη εγκυρότητας κατά τα παραπάνω της παρακατάθεσης από τον τρίτο μέρους των οφειλομένων μισθωμάτων.

27. Σύμφωνα με τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τον Νομικό Σύμβουλο του Κράτους Θεόδωρο Ψυχογιού (ψηφός 1) έγιναν δεκτά τα εξής: Όπως γίνεται παγίως δεκτό, το γεγονός ότι προκαλείται ακυρότητα, εξαιτίας της μερικής δημόσιας κατάθεσης της οφειλής, παρέχει μεν το δικαίωμα στον δανειστή να μην αποδεχθεί τη μερική κατάθεση, συνεπώς δεν αποσβέννυται η ενοχή, ούτε ελευθερώνεται ο οφειλέτης, πλην όμως ο δανειστής διαθέτει την ευχέρεια να αποδεχθεί τη μερική κατάθεση της οφειλής, οπότε επέρχεται μερική απόσβεση αυτής και συνακόλουθα μερική ελευθέρωση του οφειλέτη (βλ. ΑΠ 314/2013, Βαθρακοκοίλη, ΕΡΝΟΜΑΚ, Γεν. Ενοχικό, υπό άρθρ. 431, Αποστολίδη, Ενοχ. Δίκαιο, αρ. 1, Σπυριδάκη, Ενοχ. Δίκαιο, Γεν. Μέρος, έκδ. β' 2018, σελ. 639, επίσης Βλ. Σπυριδάκη – Περράκη υπό άρθρ. 431 αρ. 1, Απ. Γεωργιάδη, Ενοχ. Δίκαιο, Γεν. Μέρος, 1999, σελ. 471, Α. Μπεχλιβάνη, Σύντ. Ερμην. Α.Κ. (Απ. Γεωργιάδης), έκδ. 2010, σελ. 882).

Επομένως, εν προκειμένω, η φορολογική αρχή έχει τη νομική δυνατότητα, κατά την αποκλειστική της κρίση, είτε να αρνηθεί τη γενόμενη κατάθεση και να προβεί στην, εις βάρος του τρίτου, βεβαίωση του συνολικώς οφειλομένου ποσού, είτε να προβεί στην άμεση είσπραξη του κατατεθέντος στο Τ.Π.Δ. χρηματικού ποσού και στην περαιτέρω βεβαίωση, εις βάρος του τρίτου, μόνον της υπόλοιπης οφειλής αυτού.

28. Σύμφωνα με την ειδικότερη γνώμη των Νομικών Συμβούλων του Κράτους Δημητρίου Χανή και Βασιλείου Καραγεώργου (ψηφοί 2) έγιναν δεκτά τα εξής: Εν προκειμένω, το κατασχετήριο έγγραφο επιδόθηκε στον τρίτο μισθωτή πριν τη θέση της Ε.Α.Σ.Κ. υπό εκκαθάριση. Συνεπώς, όλα τα μελλοντικά μισθώματα εκχωρήθηκαν στο Δημόσιο, είτε οφείλονται για χρήση του μισθίου πριν την εκκαθάριση είτε κατά τη διάρκεια αυτής. Η θέση της Ε.Α.Σ.Κ. υπό εκκαθάριση δημιουργεί, κατά το άρθρο 431 ΑΚ, εύλογη αβεβαιότητα ως προς το πρόσωπο του δικαιούχου που δίδει στον μισθωτή το δικαίωμα δημοσίας κατάθεσης των μισθωμάτων. Η κατάθεση αυτή, κατά το άρθρο 431 ΑΚ επιφέρει απόσβεση της ενοχής σαν να είχε γίνει κατά το χρόνο κατάθεσης

καταβολή από τον οφειλέτη. Περαιτέρω, από τις ανωτέρω διατάξεις και αυτές του άρθρου 384 ΑΚ προκύπτει ότι μερική κατάθεση ισοδυναμεί προς μερική καταβολή, η οποία επιφέρει απόσβεση της ενοχής κατά το κατατεθέν μέρος, εφόσον δεν αντιτίθεται σε αυτό ο δανειστής (ΑΠ 1523/2011, 623/2011 κ.α.). Σύμφωνα με τα άρθρα 422, 423 ΑΚ και 6 παρ. 2 ΚΕΔΕ, σε περίπτωση περισσοτέρων χρεών η παροχή καταλογίζεται πρώτα στους τόκους και μετά στο αρχικό ποσό των χρεών με τη σειρά που αυτά καθίστανται ληξιπρόθεσμα. Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 2 του ΚΕΔΕ νόμιμο τίτλο για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων αποτελούν, εκτός άλλων, τα δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, από τα οποία αποδεικνύεται η οφειλή.

Εν προκειμένω τα μισθώματα, με ιδιωτικό έγγραφο, είχαν συμφωνηθεί από τα μέρη αναπροσαρμοστέα κατά 6% ετησίως, μετά πενταετία από την σύναψη της μίσθωσης.

Συνεπώς, κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, ερμηνευομένων, εν προκειμένω, βάσει του άρθρου 288 ΑΚ, λόγω του μακρού απράκτου διαστήματος που παρήλθε από τη δημοσία κατάθεση μέχρι σήμερα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι με τη δημοσία παρακατάθεση εξοφλήθηκαν τα μισθώματα, μη αναπροσαρμοσμένα και αναπροσαρμοσμένα μετά την πάροδο της πενταετίας, κατά ποσοστό 6% ετησίως, που περιλαμβάνονται στο παρακατατεθέν ποσό με τη σειρά που κατέστησαν ληξιπρόθεσμα, πρώτον κατά τους τόκους και ακολούθως κατά το κεφάλαιο. Τα μη εξοφληθέντα, κατά τα ανωτέρω, μισθώματα, πρέπει να βεβαιωθούν αναπροσαρμοσμένα, με το νόμιμο τόκο υπερημερίας από την επομένη της δήλης ημέρας καταβολής.

Απάντηση

29. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β'), στο ερώτημα που τέθηκε γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ως εξής:

Α. Στο πρώτο υποερώτημα ότι μετά την κοινοποίηση του κατασχετηρίου εγγράφου σε βάρος της Ε.Α.Σ.Κ. συντρέχει νόμιμη περίπτωση ταμειακής βεβαίωσης σε βάρος του τρίτου Υ.Λ όλων των εκχωρηθεισών στο Ελληνικό Δημόσιο απαιτήσεων δηλαδή τόσο των μισθωμάτων μηνών Απριλίου και Μαΐου 2013 (ως γεγεννημένων απαιτήσεων) όσο και των μισθωμάτων που οφείλει ο τρίτος στην εκμισθώτρια Ε.Α.Σ.Κ. από την αναφερόμενη στο κατασχετήριο μισθωτική σχέση ως την λύση αυτής δηλαδή, από Ιούνιο 2013

έως και Ιούλιο 2016 (ως μελλοντικών απαιτήσεων απορρεουσών από την βασική έννομη σχέση της μίσθωσης) κατά τα αναλυτικώς αναπτυσσόμενα στην οικεία θέση της παρούσης.

Β. Στο δεύτερο υποερώτημα ότι πρέπει να βεβαιωθούν τα επιμέρους ποσά των οφειλομένων από τον τρίτο μισθωμάτων, τα οποία ανέρχονταν σε ποσό 1.000 ευρώ μηνιαίως, ενώ δεν συνάγεται από την με αριθ. 36/2016 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας και τα στοιχεία του φακέλου περαιτέρω αναπροσαρμογή αυτών. Επιπλέον, επί των βεβαιουμένων ποσών πρέπει να υπολογισθεί και ο τόκος υπερημερίας, όπως καθορίστηκε νομοθετικά ή με τις εκάστοτε ισχύουσες, κατά τα κρίσιμα χρονικά διαστήματα, ΠΔΤΕ, ΠΥΣ ή ΕΚΤ από την 5^η ημέρα κάθε μισθωτικού μήνα και μέχρι την εξόφληση αυτών.

Γ. Ενόψει των παραπάνω ότι παρέλκει η απάντηση στο τρίτο υποερώτημα.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 20/05/2021

Ο Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια

Στέφανος Δέτσης

Νικολέτα Παπαρούνη

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Ακολουθεί ψηφιακή υπογραφή

Ακολουθεί ψηφιακή υπογραφή

Γίνεται αποδεκτή

Ο Διοικητής ΑΑΔΕ

Γ. Πιτσιλής

Ακολουθεί υπογραφή

Ακριβές Αντίγραφο από το πρωτότυπο

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Ο/Η Προϊστάμενος/η
του Αυτοτελούς Τμήματος Διοίκησης

Μαγδαληνή Γ. Φιορέτου
ΔΕ/ΕΦΟΡΙΑΚΩΝ

